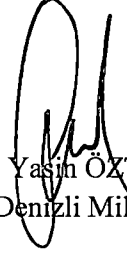


Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri ERSOY tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.


Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Anadolu sıradan bir coğrafya değildir.

Bu toprakların altında ve üstünde binlerce yıllık insanlık tarihinin izi vardır.

Her höyük, her antik kent, her mezar taşı, her yazıt, her sikke ve her tarihî yapı yalnızca maddi bir nesne değildir.

Bunların tamamı bu toprakların hafızasıdır.

Bir tarihî eser kaçırıldığında yalnızca bir obje kaybetmeyiz.

Tarihimizin bir parçasını kaybederiz.

Bir kaçak kazmada parçalanmış arkeolojik alanın bilimsel bağlamı bir daha geri getirilemez.

Bir mezar odası talan edildiğinde oradan çıkarılan eser daha sonra Türkiye'ye dönse dahi yok edilen arkeolojik bilgi geri getirilemez.

Bu nedenle tarihî eser kaçakçılığına karşı mücadele yalnızca gümrük kapısında eser yakalamaktan ibaret olamaz.

Asıl mücadele eser toprağın altındayken başlamalıdır.

Türkiye yıllardır yurt dışına kaçırılmış eserlerini geri getirmek için mücadele etmektedir. Her geri getirilen eser elbette kıymetlidir.

Ancak esas başarı, yeni eserlerin ülke dışına çıkarılmasını engelleyebilmektir.

Defnecilik adı altında kültür varlıklarının tahrip edilmesine, kaçak kazılara ve internet üzerinden tarihî eser ticaretine karşı çok daha güçlü bir koruma sistemi gerekmektedir.

■ :

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye'de kayıt altına alınmış toplam taşınmaz kültür varlığı sayısı kaçtır?
- 2) Arkeolojik sit alanlarının toplam sayısı nedir?
- 3) Koruma altında bulunan höyük sayısı kaçtır?
- 4) 2023, 2024, 2025 ve 2026 yıllarında tespit edilen kaçak kazı vakası sayısı kaçtır?
- 5) Bu vakaların illere göre dağılımı nedir?
- 6) Kaçak kazıların en yoğun görüldüğü 20 il hangileridir?
- 7) Kaçak kazı nedeniyle zarar gören arkeolojik alan sayısı kaçtır?
- 8) Geri dönüşü mümkün olmayan biçimde tahrip edildiği belirlenen alan sayısı kaçtır?
- 9) Kaçak kazı nedeniyle hakkında adli işlem yapılan kişi sayısı kaçtır?
- 10) Bu suçlardan mahkûm olan kişi sayısı kaçtır?
- 11) Verilen cezaların caydırıcı olduğu düşünülmekte midir?

- 12) Kaçak kazılarda kullanılan dedektör ve diğer teknolojik ekipmanlara yönelik mevzuat yeterli midir?
- 13) Metal dedektörü satışlarının kayıt altına alınması planlanmakta mıdır?
- 14) Dedektör satın alan kişilerin kimlik bilgilerinin kayıt altında tutulması değerlendirilecek midir?
- 15) Sıt alanlarında izinsiz dedektör kullanımına ilişkin kaç işlem yapılmıştır?
- 16) Arkeolojik alanların güvenliğini sağlayan personel sayısı kaçtır?
- 17) Gece güvenliği bulunmayan arkeolojik alan sayısı kaçtır?
- 18) Kamera sistemiyle korunan sit alanlarının oranı nedir?
- 19) Kaçak kazı riski yüksek alanlarda termal kamera, drone ve uydu görüntüsü kullanılmakta mıdır?
- 20) Yapay zekâ yardımıyla arazi değişikliklerini tespit edecek sistem kurulması planlanmakta mıdır?
- 21) Jandarma ile Bakanlık arasında kaçak kazılara ilişkin gerçek zamanlı veri paylaşımı bulunmakta mıdır?
- 22) Türkiye'den yasa dışı yollarla çıkarıldığı değerlendirilen kültür varlığı sayısına ilişkin tahmin var mıdır?
- 23) Yurt dışında bulunduğu bilinen ve iadesi talep edilen eser sayısı kaçtır?
- 24) Hangi ülkelerden eser iadesi talep edilmektedir?
- 25) 2023-2026 döneminde Türkiye'ye getirilen kültür varlığı sayısı kaçtır?
- 26) Bu iadeler için yapılan toplam hukuki ve diplomatik harcama ne kadardır?
- 27) Yurt dışındaki müzelerde Türkiye kökenli olduğu bilinen ancak iade süreci henüz başlatılmamış eser sayısı kaçtır?
- 28) Büyük uluslararası müzelerin koleksiyonları Bakanlık tarafından sistematik olarak taranmakta mıdır?
- 29) Uluslararası müzayede katalogları sürekli takip edilmekte midir?
- 30) Türkiye kökenli olduğu düşünülen bir eser müzayedeye çıktığında satışın durdurulması ortalama ne kadar sürmektedir?
- 31) İnternet üzerinden tarihî eser satışı yapan hesap ve platformlar izlenmekte midir?
- 32) 2026 yılında sosyal medya üzerinden kültür varlığı satışı yaptığı belirlenen hesap sayısı kaçtır?
- 33) Bu hesaplardan kaçına yönelik adli işlem yapılmıştır?
- 34) Kripto para kullanılarak tarihî eser ticareti yapıldığına ilişkin tespit bulunmakta mıdır?
- 35) Türkiye'deki müzelerde bulunan eserlerin tamamının dijital envanteri tamamlanmış mıdır?
- 36) Tamamlanmadıysa eksik eser sayısı kaçtır?
- 37) Müze depolarında bulunan eserlerin ne kadarı dijital ortamda kayıtlıdır?
- 38) Müzelerde kayıp veya envanter uyumsuzluğu tespit edilen eser sayısı kaçtır?
- 39) Son on yılda kamu müzelerinden çalınan eser bulunmakta mıdır?
- 40) Özel koleksiyonlarda bulunan kültür varlıklarının denetimi hangi sıklıkta yapılmaktadır?
- 41) Koleksiyoner envanterinden kaybolduğu belirlenen eser sayısı kaçtır?
- 42) Tarihî yapıların korunması için 2026 yılında ayrılan toplam bütçe ne kadardır?
- 43) Acil restorasyon gerektiren tescilli yapı sayısı kaçtır?
- 44) Yıkılma riski altında bulunan tarihî yapı sayısı kaçtır?
- 45) Rêstörasyon beklerken zarar gören veya tamamen yıkılan tescilli yapı sayısı son beş yılda kaçtır?
- 46) Restorasyon çalışmalarında özgün dokuyu bozduğu gerekçesiyle işlem yapılan uygulama sayısı kaçtır?
- 47) Tarihî yapılarda gerçekleştirilen restorasyonların bağımsız bilim kurullarınca denetlenmesi zorunlu hâle getirilecek midir?
- 48) Belediyelerin koruma sorumluluğundaki kültür varlıklarının durumunu gösteren merkezi veri sistemi bulunmakta mıdır?
- 49) Kültür varlığı kaçakçılığı konusunda okullarda farkındalık eğitimi verilmesi planlanmakta mıdır?

48425

- 50) Kaçak kazı ihbarında bulunan vatandaşların kimliğini koruyan ve hızlı müdahaleyi sağlayan özel ihbar sistemi mevcut mudur?
- 51) Kültür varlığı kaçakçılığının organize suç boyutuna yönelik özel ihtisas birimlerinin personel sayısı yeterli midir?
- 52) Türkiye'nin kültürel mirasını korumak için yalnızca eser geri getirmeye değil, eser kaybetmemeye odaklanan yeni bir ulusal strateji hazırlanacak mıdır?
- 53) Bir tarihî eser yabancı bir müzenin vitrinine ulaştıktan sonra yıllarca hukuk mücadelesi vermek yerine o eserin Anadolu'dan çıkarılmasını baştan engelleyecek b t nleştik güvenlik sistemi hangi tarihte kurulacaktır?
- 54) Binlerce yıllık tarihimizin yağmalanmasını gelecek kuşaklara karşı yalnızca adli değil, mill  bir sorumluluk meselesi olarak görüyor musunuz?